

AZ EGÉSZSÉGMŰVELTSÉG, EGÉSZSÉGMAGATARTÁS DIAGNOSZTIKUS MÉRÉSE AZ 1–6. ÉVFOLYAMON

Nagy Lászlóné

SZTE TTIK Biológiai Szakmódszertani Csoport,
MTA–SZTE Képességkutató Csoport

Témakör: egészségnevelés, sportpedagógia

A lehető legjobb egészség elérése világszerte a legfontosabb társadalmi célok egyike, mely megvalósulásának egyik alapfeltétele az oktatás. Az egészségfejlesztés mint kiemelt nevelési feladat új kihívásokat támaszt az iskolákkal szemben. Megköveteli a tanulók egyéni fejlődésének segítését az egészség-információval való ellátás és az élethez szükséges képességek fokozása révén. Ezáltal növeli az előttük megnyíló lehetőségeket a saját egészségük és környezetük feletti fokozottabb ellenőrzés gyakorlása és az egészség szempontjából kedvező alternatívák választása terén. Az egészségfejlesztési stratégiákat és programokat az egyes országok, régiók (és intézmények) helyi igényeihez és lehetőségeihez kell igazítani, figyelembe kell venni az eltérő társadalmi, kulturális és gazdasági sajátosságokat (Ottawai Egészségfejlesztési Charta Nemzetközi Egészségfejlesztési Konferencia, 1986).

Számos kutató célja, hogy megértse az egészségmagatartást meghatározó tényezőket és az egészségmagatartás megváltozásának folyamatát. Az egészségmagatartás megértésének egy lehetséges útja az egészségmagatartás elméletének kidolgozása és empirikus tesztelése. E területen végzett kutatások nemcsak az egészségmagatartás jobb megértését teszik lehetővé, hanem alapul szolgálnak az egyének és közösségek általános egészségének fejlesztését célul tűző beavatkozásokhoz, azok eredményességének az értékeléséhez. Számos elmélet született, például a szociálpszichológiai elméletek (szociális kogníció modellek: egészség-meggyőződés modell, megóvás motiváció elmélet, önhatékonyság elmélet, átgondolt tevékenység elmélete, tervezett viselkedés elmélete; stádium modellek), de még nem alakult ki egységes álláspont az egészségmagatartás értelmezésére vonatkozóan (Sutton, 2002).

A fenti okok miatt indokolt az egészségfejlesztés hazai értelmezési keretének és tartalmi, értékelési standardjainak, illetve az ezekhez illeszkedő, az egészségműveltség, egészségmagatartás fejlődésének nyomon követését, a fejlődés kimutatását lehetővé tevő mérőeszköz-rendszer kidolgozása.

Az előadás ismerteti az egészségműveltség, egészségmagatartás perspektíváit, dimenzióit és vizsgálatuk lehetséges útjait. Bemutat egy, a külföldi országok mintáira épülő, a magyarországi központi tantervekhez illeszkedő nemzeti egészségnevelési értékelési keretrendszert, részletezi az egészségnevelési standardokat (lényeges fogalmak, készségek) és a tartalmi területeket, amelyek kontextusában tanítják azokat, valamint megadja a teljesítményindikátorokat a közoktatás 1–6. évfolyamának szakaszhatárait. Ezen kívül példát mutat az egészségműveltség, egészségmagatartás diagnosztikus mérését lehetővé tevő feladatokra.

A nemzeti egészségnevelés tartalmi, értékelési standardok megjelenítik kötelezettségeinket a minőségi egészségnevelés elősegítésében minden gyermek számára; segítik a központi és a helyi tantervek ilyen irányú fejlesztését; alapul szolgálnak a tanulók egészségműveltségének és -magatartásának méréséhez.

A kutatás a TÁMOP-3.1.9 /08/01 pályázat keretében valósul meg.